

ELŐSZÓ

A Gyermeknevelés folyóirat 2. évfolyamának 1. számához

A Fenntartható Fejlődés Oktatásának Évtizedét zárjuk. A fenntartható fejlődés fogalmát, 1987-ben a „Brundtland” bizottság (az 1983-ban Gro Harlem Brundtland norvég miniszterelnöknő vezetésével létrejött ENSZ Környezet és Fejlődés Világbizottsága), „Közös jövőnk” címmel kiadott jelentésében, a következők szerint foglalja össze: ***„a fenntartható fejlődés olyan fejlődés, amely kielégíti a jelen szükségleteit, anélkül, hogy veszélyeztetné a jövő nemzedékek esélyét arra, hogy ők is kielégíthessék szükségleteiket.”***

De hogyan tudnánk ezt a környezettudatos szemléleten alapuló életformát a következő generációknak, vagyis a jövő nemzedékének továbbítani, átadni? Csakis a pedagógia, a nevelés módszerével. Már az első Föld-Csúcson, 1972 Stockholmban („Az Emberi Környezet ENSZ Konferencia”) felmerült, hogy minden ország ismerje el és támogassa a környezeti nevelést. Húsz évvel később, a második Föld Csúcsra (1992, Rio de Janeiro, „Környezet és Fejlődés ENSZ Konferencia”) egyértelművé vált, hogy a fenntartható fejlődés elérése kizárólagosan tanulási folyamat. Ezért meg kell tanulnunk, meg kell tanítanunk a következő generációkat fenntarthatóan élni.

Az ELTE Tanító- és Óvóképző Karának Kisgyermek-nevelési Kutatóközpont és Módszertani Laboratóriumának egyik kutatóműhelye, a Természettudományi Tanszék által koordinált „Fenntarthatóságra nevelés a kisgyermekkorban” műhely. A kutatóműhely fő célja a gyermekek környezettudatos magatartását befolyásoló iskolai, társadalmi (családi, környezeti), kulturális tényezőinek kutatása, a hallgatók környezettudatos kompetenciájának, módszertani kultúrájának bővítése.

A Kar fenntarthatóságra nevelés iránti elkötelezettsége következtében merült fel az ötlet egy, a fenntarthatóság köré épülő nemzetközi konferencia megszervezésére, mely 2013. október 4-én meg is valósult, „Fenntarthatóságra nevelés a nevelési-oktatási intézményekben” címmel. A Gyermeknevelés folyóirat jelen számában, a tisztelt Olvasó a fent említett konferencia előadásából kap egy kis ízelítőt.

E válogatással, szorosan a folyóirat profiljához illeszkedve, olyan lehetőségeket, megoldásokat próbálunk a tisztelt Olvasó elé tárni, amelyek a különböző természetvédelmi, környezetvédelmi kérdéseket az oktatás területén igyekeznek megvalósítani.

A válogatás három részre tagolódik. A tanulmányműhelyben az Olvasó olyan lehetőségekkel találkozhat, melyek a mindennapi életben közelítik meg a fenntarthatóságra nevelés kérdéskörét, mint például az adott probléma érzékszervek segítségével történő konstatálása; a fenntartható fejlődés pedagógiai módszereinek, a természettudományok tanításával kapcsolatos módszertani jellemzőknek, a tanórákon alkalmazott eszközöknek, a rendelkezésre álló infrastruktúrának, és a jellemző tanórán kívüli tevékenységeknek a tanintézményekben alkalmazott

lehetőségeinek a használata; a tanösvények környezeti szemléletformálásban játszó szerepe; az energiafelhasználásból származó üvegházhatású gázok kibocsátásának számszerűsítése a környezetterhelés indikálására.

A köznevelési műhely a fenntarthatóságra nevelés lehetőségeit vázolja fel a közoktatásban. Olvashatunk a fenntarthatóságra nevelés hiányterületeiről; a városligeti Vajdahunyadvárról, mint a környezeti nevelés egy speciális színteréről; a fenntarthatóságra nevelés jegyében megvalósuló szakmai gyakorlatról; valamint az ökoiskolákban alkalmazott módszerekről és eszközökről.

Az utolsó részben, a felsőoktatási műhelyben a fenntarthatóságra nevelés felsőoktatásban megvalósuló sajátos lehetőségeivel és akadályjaival találkozunk.

Bízunk benne, hogy a kötet hozzájárul a kedves Olvasó környezettudatos szemléletének további mélyítéséhez, mely által lehetőséget biztosíthatunk az elkövetkező generációk számára, hogy ők is részesülhessenek a jelen természeti és környezeti értékeink csodálatában.

Budapest, 2014. június 15.

Vitályos Gábor Áron szerkesztő

